

Prosjekt Bosetting av flyktninger i Østfold

Fylkesmannens bidrag til kommunenes bosettingsarbeid 2015-2016

Rapportering 3. tertial 2016

1. oktober 2015 - 24. januar 2016

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Flyktningene - og bosettingssituasjonen i Østfold	3
Nådde vi prosjektets resultatmål i 2015?	4
Alle kommunene i Østfold fatter bosettingsvedtak i samsvar med anmodningene fra IMDI	4
Kommunene har innarbeidet bosettings- og integreringsarbeidet i sitt ordinære plan- og budsjettarbeid og ser dette i sammenheng med samfunnsutvikling generelt og tjenesteproduksjon i kvalifiserings- og integreringsarbeidet spesielt.	4
Samarbeidet og arbeidsmetodikken som er gjennomført i prosjektet har gitt en merverdi i form av:	5
• Aktørene er godt kjent med hverandres roller, ansvar og virkemidler.	5
• Aktørenes kompetanse innen kommunenes bosettings- og integreringsarbeid er økt	5
Kommunene og de statlige aktørene opplever statens rolle i bosettings- og integreringsarbeidet som mer samordnet.	7
Prosjektet har bidratt til økt kunnskap om bosetting og integrering i Østfold	7
Dokumentere og evaluere (BLD) aktivitet og erfaringer i prosjektet, herunder angi:.....	8
• Suksessfaktorer i og utenfor kommunen – forhold som bidrar til økt og rask bosetting	8
• Begrensninger/barrierer – forhold som hemmer økt og rask bosetting.....	8
Hvordan samarbeid/metodikk som er gjennomført i prosjektet evt. kan videreføres	8
3. Viktige aktiviteter vi har gjennomført 2015	9
4. Kommunikasjonsplan	9
5. oppsummering og veien videre.....	9
Vedlegg 1: Anmodninger og vedtak per 1.10.2015	10
Vedlegg 2: Aktivitetsplan.....	10

1. Innledning

Vi viser til oppdragsbrev fra departementet datert 19.12.2014: Forsøk på økt og raskere bosetting av flyktninger i kommunene i Østfold og rapportene 1. og 2. tertial 2015.

I denne rapporten for 3. tertial vil vi fokusere på prosjektets resultatmål, heretter angitt i [blått](#).

Vi gir en oversikt over aktiviteter som er gjennomført i oktober, november og desember 2015 og hvilke aktiviteter som er planlagt for per nå for første halvår 2016.

2. Flyktningene - og bosettingssituasjonen i Østfold

Den 27. januar, på en konferanse i regi av Husbanken, sa Geir Barvik direktør i IMDi, at kommunene i Østfold har nærmest tredoblet antall vedtak siden 2014. Vi er nå blant de fylkene som bosetter flest og mange av våre kommuner er nå klare til å bosette.

For 2016 har Fylkesmannen og IMDi Øst anmodet kommunene i Østfold om å bosette totalt 780 personer. Av disse er det 197 personer som er enslig mindreårige. Totalt for hele landet har IMDi anmodet om bosetting av 18 000 flyktninger. Av disse er det 4 400 enslige mindreårige. Alle kommuner i Østfold er anmodet om å bosette flyktninger i 2016, og for første gang har alle kommunene i Østfold blitt spurt om å ta imot enslige mindreårige. Kommunene fikk frist fram til nyttår med å svare på anmodningen. Per 29.januar 2016 er det en kommune i Østfold som ikke har svart. 11 av 18 kommuner har imøtekommet anmodningene fullt ut når det gjelder voksne og barnefamilier. Enslige mindreårige så møter kun 5 av 18 kommuner anmodningene fullt ut. 3 kommuner har satt vilkår om at de vil bosette kun barnefamilier. 1 kommune inkluderer i sitt anmodningstall familieforeninger. 3 kommuner skal i første halvår 2016 vurdere å ta imot enslige mindreårige

Kommunene kunne også fatte vedtak for 2017, basert på en foreløpig prognose som er 21 000. Prognosen er meget usikker, da den naturligvis vil bli påvirket av utviklingen av [asyltilstrømming](#) i månedene framover. De fleste kommuner i Østfold har ikke fattet vedtak for 2017.

Justert fordeling på fylker og kommuner. Hva betyr det for Østfold?

Behovet for bosetting av flyktninger er økt med om lag 30 prosent sammenlignet med anmodningen fra i sommer. I tillegg har fordelingen mellom enkelte regioner, fylker og kommuner vedrørende anmodningene blitt justert mer i tråd med folketallet. For kommunene i Østfold har det resultert i at de har blitt anmodet om et høyere antall i 2016, enn tidligere år.

Nådde vi prosjektets resultatmål i 2015?

[Alle kommunene i Østfold fatter bosettingsvedtak i samsvar med anmodningene fra IMDI](#)

For 2014 hadde IMDi Øst 259 vedtaksplasser og det var anmodet om 435. Det var 176 for lite. Våren 2015 hadde IMDi Øst 331 vedtaksplasser og det var anmodet om 435 plasser inkludert 25 enslige mindreårige. 20.08.2015 anmodet Fylkesmannen i Østfold og IMDi Øst om 537 plasser- hvorav 39 enslig mindreårige og den 17. november 2015 der anmodningen ble økt til 780 plasser, hvorav 197 plasser for enslig mindreårige. Det var en økning på 243 plasser. 16 Kommuner har vedtatt å ta imot 713 inkludert 109 enslige mindreårige. Per nå tilsier dette 87 for lite inkludert 88 EM. Historisk sett er dette gode resultat. Ikke minst det at kommunen så langt har imøtekommet FMØ/IMDi 109 vedtaksplasser for enslig mindreårige. Flere kommuner skriver i sine vedtak at de vil vurdere på nytt sommer og høst 2016 om de kan ta imot flere enslige mindreårige. Dette må vi komme tilbake til i neste rapport. Fylkesmannen og IMDI Øst har et særlig fokus på enslige mindreårige, da de er en sårbar gruppe og mange er bosettingsklare. De fleste kommuner er misfornøyde med at Staten har innført en 20 % egenandel på refusjonsordningen på barnevernstjenester. Noen kommuner har lagt ned tiltak og/eller stoppet bosetting med bakgrunn i dette.

[Kommunene har innarbeidet bosettings- og integreringsarbeidet i sitt ordinære plan- og budsjettarbeid og ser dette i sammenheng med samfunnsutvikling generelt og tjenesteproduksjon i kvalifiserings- og integreringsarbeidet spesielt.](#)

Vi har hatt et stort fokus på dette resultatmålet. De største byene i Østfold har innarbeidet bosettings- og integreringsarbeidet i sine ordinære planer og budsjettarbeid før Bosettingsprosjektet ble startet opp. Det er flere kommuner som ikke har dette innarbeidet i samfunnsdelen i kommuneplanen. Derfor skal vi invitere planleggere i sammen med nettverket på systemnivå 11.mars 2016 og ha fokus på hvordan de på en best mulig måte skal få innarbeidet bosettings- og integreringsarbeidet inn i sine ordinære planer og budsjett.

Regional planstrategi

Fylkesmannen og IMDi har gitt innspill til kompetansegrunnlaget for Østfold Fylkeskommunens arbeid med regionale plan 2016-2019. IMDi Øst har i egen e-post særlig gjort rede for at arealdelen i planstrategien tar høyde for planlegging av tilstrekkelige boliger for flyktninger som skal bosettes i årene som kommer.

Samarbeidet og arbeidsmetodikken som er gjennomført i prosjektet har gitt en merverdi i form av:

- Aktørene er godt kjent med hverandres roller, ansvar og virkemidler.
- Aktørenes kompetanse innen kommunenes bosettings- og integreringsarbeid er økt.

Styringsgruppen består av 17 personer fra 12 organisasjoner. Styringsgruppen vil framover bestå av 19 personer fra 14 organisasjoner. Fylkesmannen er representert med 5 personer, da dette er viktig for forankringen av prosjektet internt i embetet. Regiondirektør i Bufetat er invitert med i styringsgruppen, da dette er viktig i forhold til behov for omsorg for de yngste barna på flukt. Bufetat ønsker også å delta i annen møtevirksomhet, og Fylkesmannens arenaer for kommunedialog. Det har kommet mange enslige mindreårige under 15 år til Norge. Barna må bosettes så raskt som mulig. Det er per i dag knapphet på plasser i Østfold kommunene, men det er ikke så vanskelig å rekruttere fosterhjem som det var tidligere. Vi har invitert med UDI inn i styringsgruppen, da det har vært en kraftig økning av asylsøkere høsten 2015. Fylkesmenn og kommuner må være godt orientert om asytilstrømningen. Styringsgruppen er uvanlig stor. Dette er en villet handling, da så mange som mulig må bidra inn i dette viktige arbeidet. Når mange er invitert inn får de også et eierforhold til prosjektet og forankrer dette i sine egne rekke. Vi påstår at vi av den grunn når ut til mange flere enn vi ellers hadde gjort.

Styringsgruppen møtes to ganger i året og holdes løpende orientert.

- ≡ fylkesmannen i Østfold (leder)
- ≡ assisterende fylkesmann, FMØ
- ≡ regiondirektør, IMDi Øst
- ≡ regiondirektør, Husbanken region Øst
- ≡ fylkesdirektør, Østfold fylkeskommune
- ≡ fylkesdirektør, NAV Østfold
- ≡ representant, KS rådmannsutvalg
- ≡ direktør, samordning og beredskap, FMØ
- ≡ direktør, barnehage og utdanning, FMØ
- ≡ assisterende direktør, helse og sosialavdelingen, FMØ
- ≡ regiondirektør, KS Østfold (observatør)
- ≡ biskop
- ≡ Østfold idrettskrets
- ≡ Røde kors,

- ≡ LO
- ≡ Flerkulturelt råd
- ≡ Bufetat
- ≡ UDI

Prosjektgruppa

Prosjektgruppa har allerede blitt utvidet med to nye medlemmer, en fra Bufetat og en til fra Fylkeskommunen. Fylkeskommunen er nå representert med to personer som henholdsvis arbeider med planer og folkehelse, samt utdanning og frafall videregående skole. I tillegg har vi også invitert en person fra UDI også inn i prosjektgruppa med den samme begrunnelse som nevnt ovenfor.

Fylkesmannen er representert med 4 personer fra forskjellige avdelinger, da dette er viktig for at hele embetet får eierskap i dette viktige arbeidet.

Prosjektgruppas sammensetning per i dag:

- ≡ Prosjektleder, FMØ
- ≡ Representant, Helse og sosialavdelingen, FMØ
- ≡ Representant, barnehage og utdanningsavdelingen, FMØ
- ≡ Representant, samordning og beredskapsavdelingen, FMØ
- ≡ Representant, IMDI Øst
- ≡ KS
- ≡ Husbanken
- ≡ NAV Østfold
- ≡ Bufetat ny – Dette er viktig i forhold til enslig mindreårige (EM)
- ≡ Fylkeskommunen – samfunnsavdelingen. Planer og frafall videregående skole
- ≡ **UDI - nytt fra sist**

Vi har halvdagsmøter i prosjektgruppa, primært den første tirsdagen i hver måned. Prosjektet har bosetting av flyktninger i Østfold som felles hovedoppgave. I tillegg har gruppen ansvar for enkeltoppdrag, etter avklaring med eller ønske fra styringsgruppen. Gruppen er også arena for tverrfaglig drøfting av utfordrende saker som vedrører flyktninger. Primært jobber vi med fase 1 og 3 parallelt i prosjektet. Ressurspersoner inviteres til prosjektgruppen for samarbeid om eller synkronisering av oppdrag eller aktiviteter. Kolleger kan henvende seg til prosjektet for å drøfte oppdrag, oppgaver eller enkeltsaker. Prosjektgruppens metodikk er at møtene skal preges av felles forståelse av prosjektets oppgaver og skal ikke utfordres av den enkeltes

særansvar. Vi er likeverdige og har en rimelig arbeidsfordeling. Prosjektgruppa består av 11 personer fra 7 organisasjoner per i dag, men vil forhåpentligvis bli utvidet med en person fra UDI.

Med utgangspunkt i ovennevnte mener vi at aktørene er bedre kjent med hverandres roller, ansvar og virkemidler nå enn de var ved prosjektets start den 1. februar 2015. Vi har også fått økt kompetanse innen kommunenes bosettings- og integreringsarbeid.

Kommunene og de statlige aktørene opplever statens rolle i bosettings- og integreringsarbeidet som mer samordnet.

Fylkesmannen i Østfold og IMDi Øst har samordnet de aktuelle tilskuddsordningene ovenfor kommunene. I 2016 vil vi også samordne tilskuddsmidlene fra Husbanken og Bufetat. Høsten 2015 besøkte vi, Fylkesmannen, IMDi og NAV fylke, de fire største kommunene i Østfold for å følge opp de prosjekter som har mottatt tilskuddsmidler fra Fylkesmannen og IMDI. Dette ble meget godt mottatt i kommunene. De sa at dette var en god ide, at vi samordner oss i stedet for å be om møter med kommunene hver for oss.

Kommunene sparer tid og får også en mulighet til å bli kjent med de forskjellige prosjektene i egen kommune. Vi, hele prosjektgruppen, er som regel også tilstede på alle nettverkssamlinger på systemnivå og faglig fora.

Vi har, som nevnt i rapport 2. tertial 2015 opprettet en nettverksgruppe på systemnivå. I nettverket er det en representant fra hver kommune. De to største kommunene har to personer med i nettverket. Kontaktpersonene sitter sentralt i forhold til sin ordfører og rådmann. De samme personene skal også samordne prosjekter som er tildelt fra IMDI og Fylkesmannen.

Prosjektet har bidratt til økt kunnskap om bosetting og integrering i Østfold

Nettverket på systemnivå møter ca. en halv dag annenhver måned fra kl. 11.30 – 15.00. I tillegg deltar de i faglig fora.

Prosjektet har i samarbeid med kontaktpersonene i nettverket på systemnivå etablert faglig fora for de som jobber med flyktninger, programrådgivere i introduksjonsprogrammet og ansatte i VOKS i Østfold. Målet her er å skape en møteplass for utveksling av erfaringer, formidling av gode eksempler og faglig påfyll. Faglig forum har 4 møter i året.

Dette er et viktig tiltak i prosjektet for å lykkes med økt og raskere bosetting. Ansvaret for å drifte faglig forum er et felles ansvar i prosjektgruppa, men hovedansvaret her er lagt til utdanningsavdelingen hos Fylkesmannen.

Vi mener at dersom vi lykkes med å få flyktningene integrert i vårt samfunn, så vil dette påvirke kommunene til å bosette flere. For å klare dette må vi ha fokus på å gi en pedagogisk god språkopplæring, samarbeid med næringslivet for å skaffe arbeidsplasser og et kvalitativt godt introduksjonsprogram med gode språkopplæringsarenaer. Det er også viktig å etablere nettverk med frivillige organisasjoner for å få til en god integrering av flyktningene.

Vi håper med begrunnelse i ovennevnte at kommunene opplever statens rolle i bosettings- og integreringsarbeidet som mer samordnet. Og at prosjektet bidrar til økt kunnskap om bosetting og integrering i Østfold

[Dokumentere og evaluere \(BLD\) aktivitet og erfaringer i prosjektet, herunder angi:](#)

- [Suksessfaktorer i og utenfor kommunen – forhold som bidrar til økt og rask bosetting](#)

Vi mener at en samordnet stat og vår organisering som nettverk på systemnivå, faglig fora og gi råd og veiledning på rett sted til riktig tid er suksessfaktorer som bidrar til økt og rask bosetting. F.eks ønsket Rømskog, som nå skal bosette for første gang på mange år, besøk av Husbanken, IMDi, og Fylkemannen for å få noen råd om hvordan de på en best mulig måte skulle planlegge for å klare å ta imot 10 flyktninger i 2016. Den 10. desember 2015 hadde vi, Husbanken, IMDi, og Fylkemannen et møte i kommunen for å gi råd og veiledning. Alle etater i kommunen var representert. Dette ble godt mottatt.

- [Begrensninger/barrierer – forhold som hemmer økt og rask bosetting](#)

Som nevnt er flere kommuner misfornøyde med at Staten har innført en 20 % egenandel på refusjonsordningen på barnevernstjenester. Flere kommuner har lagt ned tiltak og/eller stoppet bosetting med bakgrunn i dette. Regjeringen har tatt dette til etterretning og vedtatt at alle kommuner som bosetter EM i 2016 får 100 000,- i tillegg til de ordinære tilskuddene. I tillegg får kommunene tilskudd til og med det året de fyller 20 år.

Mangel på boliger og manglende kommunale planer på dette området er forhold som hemmer økt og rask bosetting.

UDI har store restanser i sin saksbehandling. Dette medfører at det ikke er noen bosettingsklare flyktninger per nå. Dette får store konsekvenser for kommunene, dels kostnader for lønn og kostnader for tomleie av leiligheter som de har kontrakt på.

[Hvordan samarbeid/metodikk som er gjennomført i prosjektet evt. kan videreføres](#)

I 2016 vil vi planlegge for hvordan vi kan videreføre dette viktige arbeidet. Vi ser allerede nå at vi har en god organisering, etablerte nettverk som kan videreføres etter at prosjektet er over.

3. Viktige aktiviteter vi har gjennomført siste tertial 2015

- Østfoldmodellen – flerkulturell kompetanse. Dette er et grunnleggende kurs i flerkulturell kompetanse vi vil tilby hele samfunnet vårt. Kurset går over to dager og har blitt tilbudt tre ganger høsten 2015 og planlagt fire ganger våren 2016. Hensikten er å motvirke fremmedfrykt og negative holdninger i samfunnet vårt.
- Tre-timers kurs i språkbarrierer og tolk 9. desember 2015 (fmos i samarbeid med NAKMI og HiØ)
- Nettverkssamling, 17. november og 8. januar.
- Faglig forum 8. desember.
- Tema på Fylkesmannens kommunekonferanse 19. november 2015
- Frivillighetskonferanse 24. november Rakkestad kulturhus 10.30 – 15.00. (Bygge nettverk og inspirere til samarbeid mellom kommuner og frivillige organisasjoner)

Aktiviteter planlagt i 2016

- Konferanse i regi av IMDI og Fylkesmannen. Målgruppe ledere i kommunene 1. mars
- Nytt Innføringskurs i migrasjonshelse 13. og 14. april 2016 (fmos i samarbeid med NAKMI og HiØ)
- Dagskurs «språkbarrier og tolk»
- Dagssamling vedrørende psykososial oppfølging av flyktninger og asylsøkere (i samarbeid med IMDI og RVTS).
- Faglig forum planlegger å holde fire møter
- Fire nettverkssamlinger på systemnivå er planlagt i 2016

4. Kommunikasjonsplan

Vi bruker vår hjemmeside mer aktivt på dette område nå enn tidligere. Dette er en god kommunikasjonskanal ut til kommunene, media og samfunnet forøvrig. Kommunene kan dermed bruke denne siden aktivt i stedet for å søke informasjon på forskjellige steder

<https://www.fylkesmannen.no/nb/Ostfold/Folk-og-samfunn/Bosetting-av-flyktninger/?id=55320>

5. oppsummering og veien videre

Det viktigste vi har gjort i 2015 er nok å etablere nettverk på systemnivå. Disse kontaktpersonene er vi helt avhengige av for å nå våre mål. Vi vil framover ha jevnlig møter

med dette nettverket og bistå dem i deres utfordringer. Vi har fokus på å få bolig og integrering inn i plan- og budsjettarbeidet i kommunene. I dette arbeidet er nettverket på systemnivå en viktig brikke. Den 24. november gjennomførte vi en frivillighetskonferanse, hvor vi inviterte inn frivillig Norge, Røde Kors, Sanitetsforeningen, redd barna, Frivilligsentral og Østfold Idrettskrets/Idrettsråd. Her inspirerte vi til samarbeid mellom kommunene og de frivillige. Dette var et viktig første møte som vi vil ha mer av i 2016.

Vedlegg 1: [Anmodninger og vedtak per 1.10.2015](#)

Vedlegg 2: [Aktivitetsplan](#)